Iuski Jacobi: Quaestio de concursu causae primae cum causis secundis ad omnes effectus producendos.

QVÆSTIO

DE

CONCVRSV CAVSÆ

Primæ cum Causis secundis ad omnes effectus producendos.

A

M. JACOBO SVSKI,

publicè ad disputandum in Alma Academia Cracouien: proposita.

In Lectorio DD. Theologorum Mense Ian:
Die Hora 15 M.DC.XL V.

Permissu

MAGNIFICI D. RECTORIS.

CRACOVIÆ,
In Officina Martini Filipowski,

p.

IN STEMMA.

Anchora ſtat video, geminæ ſunt carbaſa pennæ,
Alæ ſumma tenent, ima profunda chalybs.
Fors quia velificat Doctrina per æthera Cynthi,
Anchora virtutis, fors quia fixa manet,
I felix Iaſon ad clari littora portus,
Nauis vbi quæris? Gloria nauis erit.

Caſimirus Markiewicz,
Stud: Rhet: Almæ Acad: Crac.

Perillustri & Adm: R̃ndo Domino,

D. CHRISTOPHORO SAPALIO S. T. D.

Canonico Cracou: Omnium Sanctor: Crac: & Kielcensi Decano, S. R. M. Secretario, &c. Domino & Mecænati amplissimo.

VSus rectæ rationi consentaneus docet, omnes qui lucubrationes, siue ex Sacrario Theologico, siue ex abditis rerum naturalium in iudiciosum orchestræ literatæ producunt amphitheatrum, amplissimum iisdem quærere Patronum: sub cuius patrocinio singulari, & vnicâ tutelâ lucem publicam aspicere possint. Nec immeritò: nemo enim in orbe terrarum præsertim ex politioribus inuenitur, cui notum atque perspectum non sit, Viri sapientiâ & honoris amplitudine magni semper & vbique firmum esse patrocinium. Vnum Te Perillustris & Adm̃. R̃nde D. e numero Magnorum virorum agnosco, sub cuius nomine & patrocinio meæ

 velita-

velitationis prosper cursus, felixq; euentus est futurus. Tibi Pallas Hastam Sapiētiæ contulit: quia multiplici laureâ doctorali es condecoratus. Tibi Iuppiter Sceptra & Fasces dignitatis impertiuit quia in Perillustre Canonicorum Crac: Collegium es cooptatus. Tibi Princeps Orbis vrbs dedit nomen celeberrimum: quia heroicum ingenium tuum suspexit & est admirata. Tibi Suada facundiam & suauitatē sermonis miram propinauit: quia mellifluus verbi Diuini Præco diuersis in oris vnanimi omnium consensu es iudicatus & pronuntiatus. Dum itaq; Concursum cum causis secundis tueor diuinum, tenuitati & imbecillitati ingenij mei contra satis contorta dirigentiū in me tela, prudēter vt subuenias, & mihi riuulos fauoris reserare non dedigneris maiorem in modum oro. Viue, Valeq; incolumis plenus annorum, dignitatum, & omnis felicitatis, Ecclesiæ Dei, & Academiæ nostræ ornandæ, Virtutum, literarumq; cultoribus promouendis.

Perillu: & Adm: R̄ndæ D.
deditissimus.
M. Iacobus Suski.
Collega Minor.

QVÆSTIO

Vtrum Causæ secundæ, ab intrinseco vi agendi ad producendos effectus omnes speciei suæ proprios adornatæ & instructæ, non magis præuium, quàm simultaneũ primæ Causæ concursum, necessariò requirant, necne?

CONCLVSIO PRIMA.

Causæ secundæ vim agendi ab intrinseco habent.

COROLLARIA.

I. Causa secunda est, quæ in essendo seu natura, & in agendo seu causando, dependet à prima causa, seu ab Authore naturæ.

II. A vero alienum minimè est illud axioma. Qui dat formam, dat & consequentia ad formam; vtpote cum sit, non tantùm principium essendi, verùm etiam & operandi.

III. Non ipsum compositum seu suppositum, cuius est operari, nec ipsa materia; sed sola forma, quæ

 est

est substantia, est principium ut quo principale operationis causæ secundæ.

IIII. Fatendum est, quòd forma substantialis non sit principium immediatum productiuum effectus; sed producit mediis suis potentiis ceu instrumentis à natura datis.

V. Summa perfectio à Deo communicata causæ secundæ est, quòd sit principium elicitiuum operationis propriæ, & non simplex ac merum instrumentum.

VI. Causæ secundæ vis agendi, cum sit finita, ad effectum producendum certam requirit distantiam, quæ actiuitatis Sphæra appellatur: ultra quam uis agendi causæ secundæ non se extendit.

CONCLVSIO SECVNDA.

Concursus præuius Causæ primæ ad præmouendam & prædeterminandam Causam secundam in Philosophia Peripatetica verè defenditur.

COROLLARIA.

I. Vera & Christiana Philosophia non agnoscit agens creatum esse primum principium per se mouens, ac se primò determinans ad actualiter operandum.

II.

II. Sicut omnes motus corporales reducuntur in motum corporis cælestis, tanquam in primum mouens corporale: ita omnes tam corporales motus, quám spirituales, reducuntur in primum mouens simpliciter, quod à Theologis Deus, à Philosophis prima Causa & Motor primus absolutè vocatur.

III. Concursus præuius Causæ primæ influentis in causas secundas necessarius est, vt causæ secundæ excitatæ & applicatæ ad agendum actualiter debitam operentur actionem.

IIII. Propositio illa Aristotelica. Causa secunda non agit, nisi mota à prima. intelligenda est de præuio concursu.

V. Firmiter tenendum est iuxta sanam Philosophiam, nullam causam secundam posse prodire in actum secundum sine præuia motione Physica Causæ primæ in causa secunda recepta.

VI. Simplex ac vnicus causæ primæ præuius concursus variè est denominabilis propter causas secundas, in quibus recipitur; vnde quandoque dicitur Necessarius, quandoque Contingens, quandoque Liber.

CON-

CONCLVSIO TERTIA.

Præter præuium concursum Causæ primæ, qui est per modum principii, concursus simultaneus, qui est per modum actionis, ad operationem cuiuslibet causæ secundæ absolutè & simpliciter requiritur.

COROLLARIA.

I. Agentia creata & finita eo differunt ab Increato & infinito, quód hoc agens sit Ens per essentiam: illa vero agentia sunt entia per participationem.

II. Causa prima non dicitur compars vel partialis effectus causæ secundæ; sed est vera totalis causa ipsius in suo ordine

III. Licet plures causæ totales diuersi ordinis vnum eundemq; numero effectum producant: tamen plures totales eiusdem generis & ordinis simul nequaquam id præstare possunt.

IIII. Simultaneus concursus causæ primæ non est propriè & formaliter in causam secundam; sed in ipsam operationem causæ secundæ.

V. Ex simultaneo Dei concursu defectibilitas

causæ

causæ secundæ non in Deum, sed in causam secundam tanquam in proximum principium & adæquatum defectus reducitur.

VI. Si per impossibile auferretur simultaneus Dei concursus, nullum ens finitum esset causa secunda in actu operans, licet habeat potentiam operandi & præuium Dei concursum.

CONCLVSIO QVARTA.

Non tantùm ad actiones necessarias, & contingentes, verùm etiam ad liberas tam præuius quàm simultaneus causæ primæ concursus simpliciter est necessarius.

COROLLARIA.

I. Dominium causæ primæ supra secundas omnes vtendi illis, quando & quomodo voluerit causa prima, Christiana Philosophia agnoscit & profitetur.

II. Libertas creata humana eiusmodi Dominio causæ primæ subiecta est, per quod non amittit libertatem, cùm dominium supremæ causæ in causam secundam sit secundum exigentiam voluntatis liberæ.

III. Habet quoquè voluntas humana dominium

sui

ſui actus, nihilominus non oportet, vt habeat ſimpliciter primum & abſolutum illius dominium, quod ſolius primæ cauſæ eſt proprium.

IIII. Dum dicitur voluntatem liberam tanquam cauſam ſecundam determinari à cauſa, prima, non tollitur determinatio voluntatis liberæ à ſe, vt à cauſa proxima ſuæ operationis.

V. Et ideo ſequitur voluntatem hominis habere ſe in potentia quo ad complementum actus primi, & quaſi paſsiuè: in ordine verò ad liberam operationem habere ſe liberè & actiuè.

VI. Denique concurſus vterque primæ cauſæ cum ſecunda eſt, ſecundum naturam cuiuſque cauſæ ſecundæ.

Sub felicibus auspicijs

Magnifici & Admodum Rdi D.

D. IACOBI VITELLII,

Sacræ Theologiæ Doctoris ac Professoris,

Canonici Sancti Floriani, Almæ

Vniuersitatis Crac:

RECTORIS VIGILANTISSIMI.